VEŠČINE SKAVTSKEGA ZNANJA

Osnove skavtstva

Cilji osnovnega skavtskega znanja:

- IV zna na pamet povedati obljubo in skavtske zakone in ve njihov pomen
- Molitev IV
- Simbolika skavtske in slovenske zastave/grba, pomen znaka ZSKSS
- Barva IV
- Vod: oblika zastave voda, klic voda, osnovne funkcije v vodu, tradicija voda
- Piski in formacije, postavitev in vedenje v kvadratu
- Urejenost kroja, skavtska drža
- Pomen skavtskega pozdrava (ČOP in palec – mezinec)
- IV pozna vse veje v stegu – poimenovanja in kratice
- Pozna zavetnika svoje veje (godovni datum, osnovna življenjska zgodba sv. Jurija – zakaj ga je Bi-Pi določil za zavetnika skavtov)
- Osnovni podatki o Bi-Piju (rojstni dan in letnica – dan spomina, osnovno o družini, njegov poklic, nagrade, ki jih je dosegel, poimenovanje Impessa, bitka pri Mafekingu, njegova žena)
- Začetki skavtstva (knjiga Skavtstvo za fante, prvi tabor – datum in kraj, približen potek tabora)
- Začetki skavtstva v Sloveniji pred vojno in začetek našega združenja (Peter Lovšin in letnica ustanovitve Združenja), osnovna povezava in primerjava s taborniki
- Ime in priimek trenutnega načelnika in načelnice

Izzivi za pridobitev našitka:

- IV pripravi del programa za Dan spomina ali na god sv. Jurija
- IV prebere Skavtstvo za fante (ali katerokoli drugo knjigo o Bi-Piju in delček iz knjige pripravi za vodovo srečanje (predstavi kakšno zanimivost, pripravi igro/izziv). Mogoče lahko v šoli predstavi knjigo tudi v okviru bralne značke.
- pripravi izbor in vodenje petja skavtskih pesmi na zabavnem večeru (zimovanje/tabor)
- prebere novo številko Skavtiča in eno idejo iz skavtpraktika pripravi za vodovo srečanje
- prišije si vse "obvezne našitke" (steg, WAGGGS…) in prestavi vodu pravila nošenja kroja

Dodatna literatura:

Robert Baden Powell - Skavtstvo za fante
E. E. Raynolds - Bi-Pi - zgodba njegovega življenja

Pioneristika

Cilji osnovnega skavtskega znanja:

Orodje in uporaba orodja:

- Pred uporabo preveri primernost orodja (npr. sekira, kramp, lopata, macola) – nabrušenost, nasajenost; po uporabi ha shrani in za sabo pusti urejeno delavno območje
- Varno in pravilno uporabi sekiro in žago ter ju pravilno prenaša
- Pozna nevarnost snete sekire in seka v varnem območju
- Zna žagati v paru
- Zna našpičiti kol
- Ima nož vedno pri sebi, varno shranjenega v etuiju
- Si zna narediti lesen klin; z nožem zna odrezati debelejšo palico, pravilno rezati, zarezovati utore, lupiti lubje
- Si zna kupiti dober in primeren nož

Vrvi:

- Delitev vrvi na naravne in umetne, umetne na statične in dinamične
- Zna izbrati primerno vrv glede na lastnosti
- Skrb za vrvi: zlaganje, spajanje koncev vrvi

Vozli:

- Osmica
- Ambulantni vozel
- Tovorni vozel
- Začetni vozel
- Skrajševalni vozel
- Ribiški vozel – spajanje dveh enakih vrvi
- Tkalski vozel – spajanje dveh različno debelih vrvi
- Napenjalni
- Kavbojski in prusikov vozel; prusikarjenje
- Mrtvi vozel – fiksna zanka
- Izdelava vrvne lestve (vozel zadrga)
- Alpski metulj

Vezave in zgradbarstvo:

- Križna, diagonalna vezava, vzporedna (vezava za spojitev dveh koncev), trinožna (večnožna) vezava
- Izdelava trinožnika ali večnožnika
- IV pozna sistem vezav in jih zna pravilno uporabiti pri vezanju zgradb
- Postavljanje kuhinje
- Utori
- Povezovanje konstrukcije v višino
- Ve, kaj je sušica

Izzivi za pridobitev našitka:

Orodje in uporaba orodja:

- Za vod izdela leseno kladivo, ki je namenjeno za zabijanje klinov.
- Se nauči in, v kolikor je potrebno, na novo nasadi sekiro ter zamenja list za žago.
- Nauči se nabrusiti svoj nož.

Vozli,vezave,vrvi: • Načrtuje, naredi model ter izdela taborno zgradbo • Izbere primerno vrv ter čez reko potok napne opičji most. • Izdela vaj 2 m dolgo enojno vrv iz koprivinih vlaknih. • Razišče in preizkusi različne načine sidranja tabornih zgradb. • Nauči se vsaj 15 vozlov in naredi maketo za vse te vozle z opisi uporabe ter prednostmi in slabostmi.	
Dodatna literatura: **Robert Baden Powell** - Skavtstvo za fante **E. E. Raynolds** - Bi-Pi - zgodba njegovega življenja **Peter Brooks** - Back to basics	

Ognji in kuhanje

Cilji osnovnega skavtskega znanja:

Ognji:

- Varnost pri netenju ognja – izbira mesta za ognjišče, priprava ognjišča, pospravljanje po kurjenju
- Dračje; različne debeline lesa
- Sprotno sestavljanje ognja
- Požarna ogroženost (sprotno spremljanje razmer), varno gašenje ognja
- Različna netiva
- IV postavi taborni ogenj, pozna nekaj oblik tabornih ognjev
- Vžigalice v vsakem vremenu
- Kresilo v lepem vremenu

Kuhanje:

- IV zna pripraviti nekaj enostavnih jedi na odprtem ognju; zaveda se pomena prihranka časa in energije zaradi uporabe pokrovke, zaščite ognja pred vetrom
- Pozna pravilo, da se kuha na ognju, peče na žerjavici (Glede na vrsto kuhe/peke zna izbrati pravi les)
- Zna narediti maso za skavtski kruh
- Zna pripraviti žerjavico in speči krompri
- Zna postaviti tri/štirinožnik in narediti leseno kljuko za kotelj
- Zna primerno poskrbeti za kurišče, kjer pripravlja hrano (lokacija, zaščita)

Izzivi za pridobitev našitka:

Ognji:

- Na dogodku čete postavi slovesen taborni ogenj ter ga prižge z eno vžigalico
- Čez leto nabere vsaj 6 vrste netiva ter na srečanju čete pripravi kratko predstavitev netiv z demonstracijo.
- Novinca nauči netenje ognja s sprotnim postavljanjem.
- Za častni svet čete ali kateri drugi dogodek čete pripravi bakle samo iz naravnih materialov, ki gorijo vsaj 15 minut.
- Na vodovem srečanju ali večdnevnem dogodku člane voda nauči izbrati primeren prostor ter postaviti varno ognjišče.

Kuhanje:

- Razišče in praktično preizkusi in predstavi vsaj 3 različne načine za pritrditev kotla - skuha čaj za vod ali četo.
- Na dogodku pripravi twist (za vso četo ali samo za vod).
- speče meso na žerjavici na način žara s svežimi palčkami

Celotno področje:

- S pomočjo švedske bakle skuha obrok za vod (testenine, trganci,…).

Dodatna literatura:

Ray Mears - Outdoor Survival Handbook: A Guide To The Resources And Materials Available In The Wild And How To Use Them For Food, Shelter,Warmth And Navigation **ISBN-10:** 0091878861

Bear Grylls - Living Wild: The Ultimate Guide to Scouting and Fieldcraft **ISBN-10:** 190502665X

ZSKSS

Bivakiranje

Cilji osnovnega skavtskega znanja:

- Pozna šotorsko krilo in ponjavo ter ju razlikuje
- Dobro napne bivak/šotor; zna narediti leseni klin, zna uporabiti napenjalni vozel
- Izbere primeren prostor za postavitev bivaka
- Zna pospraviti/postaviti šotor tudi v primeru slabega vremena (podiranje strehe na koncu)
- Zna postaviti dvokapni bivak iz 3 šotorskih kril ali iz ponjave
- Pozna vrvni ali palični način vezenja šotorski kril

Izzivi za pridobitev našitka:

- vodi prikaz podiranja Jamboree šotora v slabem vremenu
- fotografira 3 primerne in 3 neprimerne prostore za bivakiranje. Poleg fotografij primernih prostorov zapiše, kakšne so prednosti tistega prostora, poleg neprimernih prostorov pa, zakaj so neprimerni.
- izdela bivak iz naravnih materialov (?)
- v dvokapnem bivaku iz šotork ali plahte, ki ga je sam postavil, prespi vsaj 2 noči (lahko na taboru)
- po taboru in večdnevnem dogodku temeljito pregleda šotor ter opiše vso škodo na šotoru

Dodatna literatura:

Peter Brooks - Back to basics
Joe O'Leary - The wilderness survival guide
John Wiseman - SAS survival handbook

Stezosledstvo in živali

Cilji osnovnega skavtskega znanja:

- Pozna nekaj avtohtonih (domorodnih) živali na slovenskem območju (srna, lisica, volk, medved, zajec, jazbec...)
- Pozna stopinje, ki jih najde v gozdovih blizu doma: sledi živali in sledi človeške civilizacije (tek/hoja človeka, smer vožnje avtomobila, število oseb)
- Pozna navade živali in njihovo prehranjevanje
- V gozdu opazi stečine, brloge in ostale jasne znake prisotnosti živali v vseh letnih časih
- Pozna življenjske prostore živali (rob jase, globoko v gozdu, v vodi, ob vodi, v visokogorju)

Izzivi za pridobitev našitka:

- čez leto naredi vsaj 5 odlitkov sledi različnih živali
- na srečanju čete ali voda demonstrira, kako iz odtisa razberemo, ali je človek hodil ali tekel
- zimsko opazovanje ptic - naredi 5 fotografij ptic in opiše nekaj osnovnih značilnosti (velikost, prehrana, zadrževanje,...)
- osebne mere (korak pri hoji, teku, dolžina roke…)
- spreminjanje stopinje v enem tednu v blatu ali snegu - stopinjo vsak dan fotografira
- fotolov na 3 divje živali
- v lokalnem gozdu fotografira različne sledi za izbrano žival (iztrebki, stopinje, dlaka/perje…)
- obisk lovske družine

Dodatna literatura:

Neil Willson - The sas tracking & navigation handbook

Prva pomoč

Cilji osnovnega skavtskega znanja:

- Prenos ponesrečenega – Rautikov prijem, »stolček«, improvizirana nosila iz šotorke in palic
- Telefonska številka 112
- Prepoznavanje stanja zavesti (zavest – nezavest)
- Prepoznavanje stanja poškodovanega (šok, poškodba)
- Nezavestni – pravilno preverjanje dihanja, položaj za nezavestnega
- Šok in položaj za šok (preverjanje znakov šoka – močna bledica, izgubljanje zavesti, huda krvavitev...)
- Položaj telesa pri poškodbah prsnega koša, trebuha
- Uporaba trikotne rute – imobilizacija poškodovane roke (ruta pestovalka), noge (noga ob nogo)
- Vloga hlajenja poškodovanega dela ob poškodbah in opeklinah
- Oskrba manjših krvavitev (spiranje in obliži), preprečitev zastrupitve rane
- Hude krvavitve: digitalni pritisk na žilo – pozna mesta pritiska na teleso za zaustavitev krvavitve, kompresijska obveza (gaza, povoj, pritisk na mesto krvavitve)
- IV pravilno ukrepa v primeru podhladitve telesa, omrzlin udov
- Zaščita pred klopi, soncem, dehidracijo; zavedanje posledic
- Bolezni in poškodbe na taboru in skavtskih aktivnostih – pravilno ukrepanje in preprečevanje: podhladitev, omrzline, opekline, sončarica, zaprtje/driska, zastrupitev s hrano, dehidracija, žulji, klopi in piki žuželk – alergije, poškodbe glave, zvini

Izzivi za pridobitev našitka:

- udeleži se tečaja ali delavnice oživljanja
- iz časopisne kronike najde 5 različnih primerov nezgod: opiše možne posledice in natančen postopek prve pomoči
- na večji plakat naredi obris človeškega telesa in nariše položaj srca in pomembnih arterij - označi mesta digitalnega pritiska na žilo
- prvi dan tabora/večdnevnega dogodka na prostem predstavi vodu/četi bolezni: sončarica, klopni meningitis, dehidracija - kaj se pojavi, kako prepoznamo, kako se zavarujemo, kako pravilno ravnamo pri PP
- na srečanju, kjer bo prisotno kurjenje ognja predstavi nevarnost opeklin in pravilno ravnanje: posebej oparina in posebej ožganina ter pravilno ukrepanje (demonstrira oba primera, žrtvujejo eno majico za bolj realen prikaz)
- razišče komplet PP ki jo ima vod in komplet v avtomobilu. Za vsak kos opiše 5 primerov, kje ga uporabimo. Komplet po potrebi dopolni.
- obišče reševalno vozilo in se pozanima o opremi in uporabi ter delu reševalcev

Dodatna literatura:

Rastline

Cilji osnovnega skavtskega znanja:

Zelišča:

- Pozna glavne strupene rastline: zlatica, šmarnica, volčja jagoda, podlesek
- Pozna vsaj 5 užitnih divjih rastlin in njihovo uporabo
- Pozna vsaj eno divjo rastlino, ki jo lahko uporabimo kot začimbo ali dodatek (rman, materina dušica, kopriva)
- Zna skuhati čaj iz divjih rastlin v vseh letnih časih (vsaj 2 rastlini)
- Zna narediti zeliščni namaz s skuto in kislo smetano (rman, materina dušica, kislica, čemaž, meta, vršički iglavcev)
- Zna narediti spomladansko solato z vsaj 3 spomladanskimi divjimi rastlinami (regrat, lipovi in bukovi listi, trobentica, marjetica, črna in bela detelja, pokalica, smrdljivec...)

Dendrologija:

- Loči iglavce od listavcev
- Pozna lesko, brezo, bukev, hrast, javor, gaber, lipo, vrbo, smreko, bor
- Ve, katere drevesne vrste lahko uporabljamo v skavtske namene
- Pozna razlike med smreko in jelko

Izzivi za pridobitev našitka:

- izdela herbarij zeliščnih in lesnih vrst, ki so zanimive za skavte (doda tudi uporabo rastline)
- na taboru/izhodu pripravi zelišćni namaz
- naredi solato z vsaj 3 divjimi rastlinami
- skozi leto nabira zelišča, primerna za čaj, jih posuši in jih uporabljamo za čaj na taboru
- izdela sirup iz smrekovih vršičkov
- pripravi bezgov sirup
- četi ali vodu predstavi drevesa, ki rastejo v domačem kraju - predstavi, kako jih lahko prepoznamo
- na vrtu ali v lončku vzgoji vsaj 3 zelišča
- izdela celoletni koledar, kjer po mesecih označi, kdaj lahko nabiramo katero izmed užitnih rastlin

Dodatna literatura:

Orientacija in odprava

Cilji osnovnega skavtskega znanja:

Orientacija:

- Strani neba
- Karta - kaj pomenijo glavni simboli na karti (glavna in stranska cesta, voda, daljnovod)
- Uporaba kompasa za določitev smeri neba
- Potna znamenja
- Azimut, kontra-azimut in hoja po azimutu, določitev stojišča
- Orientiranje karte
- Orientacija brez kompasa (ura, senca, položaj sonca...)
- Osnove nočne orientacije (določitev severnice)
- Ocenjevanje razdalje, osebne mere za določitev prehojene razdalje
- Merilo karte (številčno merilo, grafično merilo)
- Ocenjevanje višine
- Vpliv kovinskih predmetov na magnetno iglo
- Osnove vrisovanja

Odprava:

- Ima osnovno skavtsko opremo (spalka, armafleks, nož, menažka, čutara, palerina...)
- Si sam spakira nahrbtnik tako, da dež ne zmoči oblek; teža je pravilno razporejena – pakiranje na potep in tabor
- Zna pravilno oprtati nahrbtnik – nastavitev glede na velikost
- Pozna prednosti večslojnega (čebulnega) oblačenja in funkcije plasti oblačil
- Se zna obleči primerno vremenskim razmeram
- Zna izbrati primerno obutev glede na turo

Izzivi za pridobitev našitka:

- na dogodku čete nariše kroki terena
- na dogodku čete nariše skico terena
- načrtuje in izvede vodov izhod v naravo
- na dogodku čete pripravi delavnico pakiranja nahrbtnika
- na dogodku čete predstavi večslojni sistem oblačenja
- spozna svoje osebne mere ter s pomočjo dolžine koraka izmeri pot na potepu ter to pot primerja z dolžino poti, ki jo razbere iz zemljevida
- s pomočjo šivanke in magneta izdela kompas
- v svojem kraju oceni višino vsaj 5-ih zgradb ter dveh dreves.

* **Kroki** je natančna risba ali skica nekega terena s točno orientiranostjo objektov. Kroki prikazuje stanje na terenu v času risanja in zato zajema tudi objekte, ki so na terenu le začasno (npr. avtomobile). Za izdelavo krokija mora biti premer zemljišča, ki ga rišemo od 20 do 200 m. Tudi merilo krokija je določeno in obsega merila od 1:100 do 1:1000. Pri risanju krokija se uporablja enostavne topografske pripomočke, kot so: kompas, kotomer, ravnila in trikotnike ter metrskitrak za odmerjanje razdalj.
* **Skica terena** je enostavna in pregledna risba določenega dela zemljišča, risana s prosto roko, v približnem merilu.

Dodatna literatura:

Taborniški priročnik orientacija